نگاه

روسیه درگیرودار تحریم‌ها

دکتر بهرام امیراحمدیان

● روسیه با اتکا به کرسی دایم خود در شورای امنیت سازمان ملل بر این موضوع واقف است که هر نوع اقدام نظامی برای رفع اشغال سرزمین‌ها نیازمند اجماع بین‌المللی و رای شورای امنیت است، به‌شرط آنکه دارندگان حق وتو رای مثبت داده باشند. درمورد اخیر چهارعضو دیگر می‌دانند که روسیه هر نوع قطعنامه رفع اشغال شبه‌جزیره کریمه، یا خروج نیروهای نظامی روسی از بخش شرقی اوکراین را وتو خواهد کرد. به همین سبب غرب با سلاح تحریم اقتصادی و سیاسی وارد کارزار شده است.

ابزار غرب برای وجوب و الزام روسیه به تغییر روش دیر پاسخ می‌دهد ولی کارایی آن از سلاح و نیروی نظامی و اشغال قدرت‌مندتر است. این ابزار همان چیزی است که در پنهان، شوروی را نابود و سبب فروپاشی آن شد: اقتصاد. این ابزار با اختصاص بخش ناچیزی از درآمد ناخالص ملی غرب به بخش نظامی و تسلیحات مدرن، شوروی را به مسابقه تسلیحاتی کشاند. اقتصاد سوسیالیستی که در راستای مصرف، بنیان نهاده شده بود، در برابر اقتصاد سرمایه‌داری لیبرالیستی نمی‌تواست ارزش افزوده لازم را داشته باشد؛ بنابراین برای رویارویی با تهدیدات غربی، شوروی ناگزیر بود تا سهم خیلی بیشتری از تولید ناخالص داخلی و ثروت ملی خود را صرف تسلیحات و هزینه‌های نظامی کند تا بتواند با غرب به موازنه استراتژیک برسد. سلاح‌های هسته‌ای و موشک‌های دوربرد، سلاح‌های شیمیایی و انباشتن زرادخانه هسته‌ای و استراتژیک هزینه‌های بسیاری را بلعید. اکنون آمریکا به‌تنهایی بیش از ۱۶تریلیون‌دلار تولید ناخالص داخلی دارد و از آن تنها ۶۵۰میلیارددلار صرف هزینه نظامی می‌کند (چهاردرصد از تولید ناخالص داخلی). درحالی‌که روسیه تنها توانسته است سالی ۷۰میلیارد دلار (۳/۵درصد) از تولید ناخالص داخلی خود را صرف کند که حدود ۱۰درصد مقدار هزینه نظامی آمریکاست. بنابراین با تحریم اقتصادی روسیه، این کشور با بحران‌های جدی روبه‌رو خواهد شد و ناگزیر خواهد شد تا از بودجه‌های عمرانی و عمومی خود به‌نفع بودجه نظامی بکاهد تا یارای تامین هزینه‌های نظامی خود را داشته باشد. کاهش قیمت نفت از ابزارهای دیگری است که به‌کار برده شده است. با این روند، روسیه تضعیف خواهد شد. روسیه نیز برای فایق‌آمدن بر این بحران به‌سوی ایران گرایش پیدا کرده است، درحالی‌که ایران خود نیز درگیر تحریم‌های بین‌المللی است، اما با وجود این، توانسته است راهکارهایی برای مقابله با این بحران بیابد، درحالی‌که روسیه ساختار اقتصادی متفاوتی دارد. اقتصاد ایران تنوع بیشتری دارد و توانسته است وحدت ملی را حفظ و بر دشواری‌های پیش‌آمده فایق آید. پیامدهای تحریم بر اقتصاد روسیه، وضعیت سیاسی و اقتصادی روسیه را در موارد زیر تحت تاثیر قرار می‌دهد: عدم‌النفع از محل صدور نفت با قیمت پایین‌تر، کاهش شدید درآمدهای ناشی از صادرات گاز، فرار سرمایه‌های ملی خارجی و توقف جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، کاهش و توقف نرخ رشد اقتصادی و ... .

* کارشناس اوراسیا

نگاهی به یک‌سال مذاکره تهران- واشنگتن

تلاش برای تفاهم

سیدعلی خرم*

مذاکرات هسته‌ای ظاهرا به پایان خود نزدیک می‌شود و طرفین نهایت تلاش خود را به‌کار می‌برند که از یک‌سو همه مسایل باقی‌مانده را پوشش دهند و نکته‌ای جا نماند که اگر اراده بر توافق قرار گرفت در زمان، عقب نباشند و از سوی دیگر غرب به‌دنبال فضاسازی است که مذاکرات را با حداکثر امتیاز به پایان برساند. بیش از ۱۵ماه است ایران و آمریکا درگیر مذاکرات هسته‌ای هستند و تلاش‌های گوناگونی می‌شود که این مذاکرات قبل از مواجه‌شدن با هر طوفان ممکن، به سرمنزل مقصود رسیده و با افتخار برای طرفین به پایان رسد. بی‌شک اگر چنین شود موفقیت در مذاکرات هسته‌ای دست‌مایه خوبی برای هر دو کشور خواهد بود که اعتماد بیشتری به یکدیگر کرده و بتوانند وارد پروژه بعدی شوند که «چگونگی روابط دوجانبه» توصیف می‌شود. سیاست رفتاری ایران نشان می‌دهد حتی در این پروژه اول هم با حزم و احتیاط و نوعی محافظه‌کاری گام برمی‌دارد؛ به‌طوری‌که بی‌اعتمادی و ناباوری در آن کاملا مشهود است. شاید چنین سیاست رفتاری از سوی ایران طبیعی باشد زیرا ۳۵سال خصومت و اندیشه توطئه بین ایران و آمریکا اجازه نمی‌دهد فضای بهتری بر اندیشه‌های مسوولان دوکشور حاکم باشد. اما به‌نظر می‌رسد در مورد آمریکا شرایط قدری فرق دارد. دولت دموکرات آقای اوباما در راستای دست‌آوردهای خود در زمینه مصالحه و تعامل با جهان، قصد دارد ابتکارات بعدی خود را بهتر به جهان نشان دهد. از جمله به تابوی ۵۰ساله پروژه انزواسازی و تحریم کوبا پرداخت و با اقرار به اینکه ۵۰سال انزوا و تحریم کوبا نه نتیجه‌ای برای آمریکا داشته و نه نظام سیاسی کوبا را تصحیح کرده، درصدد عبور از تابوی دیرینه برآمد و در هاله‌ای از ناباوری به فراموش‌کردن گذشته سیاسی با کوبا و ایجاد روابط دیپلماتیک با این کشور پرداخت. به‌این‌ترتیب رهبران آمریکا و کوبا به ۵۰سال بی‌اعتمادی نسبت به یکدیگر، پایان داده و توانستند ثابت کنند آن بی‌اعتمادی‌ها صرفا سوءظن و توهم بوده که می‌شد خیلی زودتر از شر آن راحت شد. اکنون دموکرات‌ها توانسته‌اند توجه همگان در داخل و خارج از آمریکا را به‌سوی خود جلب کنند. پروژه ناتمام دیگری برای آقای اوباما در این دو سال، باقی مانده است: پروژه ایجاد ارتباط دوستانه با ایران که مستقیما با منافع و امنیت ملی آمریکا مرتبط است. رییس‌جمهور آمریکا به‌وضوح برداشت خود را نسبت به این پروژه بیان می‌دارد. اوباما در مصاحبه با رادیو ام‌تی‌آر اگرچه با حزم و احتیاط، ولیکن می‌گوید: «ایران کشوری بزرگ و تاثیرگذار است و می‌تواند یک قدرت منطقه‌ای موفق باشد.» او برخی اما و اگرها هم در کنار این جمله خود قرار می‌دهد که هم تندروهای داخلی آمریکا را آرام و مهار کند و هم درصورتی‌که ایران با این پیشنهاد و ابتکار رییس‌جمهور آمریکا بداقبالی کرد از قبل، نوعی تعادل در سخنانش ایجاد کرده باشد.

آنچه اکنون تندروها در اطراف و اکناف جهان تلاش دارند این است که از تفاهم بین ایران و غرب جلوگیری کنند تا ایران را در راستای اهداف خودشان قرار دهند. آمریکا در این هدف‌گذاری می‌تواند با احترام به حقوق ایران و جلوگیری از زیاده‌خواهی‌های جناح تندرو داخلی، برای رسیدن به تفاهم با ایران در پرونده هسته‌ای مساعدت کند و به‌این‌ترتیب راه را برای اجرایی‌کردن استراتژی جدید این کشور فراهم سازد. اگر دولت اوباما به این مهم، توجه کافی نکند یا قادر نباشد از عهده جناح تندرو داخلی برآید، در این صورت فاجعه‌ای منطقه‌ای که به بحران جدی بین‌المللی منتهی خواهد شد، صورت می‌گیرد و توان آمریکا و غرب را برای مدت مدیدی درگیر خود خواهد کرد. درصورت وقوع چنین سناریویی، ایران از رسیدن به رشد و توسعه و احیای اقتصاد و صنعت خود محروم شده و آمریکا و غرب نیز شاهد افزایش افراطی‌گری در خاورمیانه و سرریزشدن آن به کشورهای غربی خواهند بود.

تصور این شرایط برای همه کشورهای جهان یک مصیبت به‌شمار می‌رود. اسراییل و معدودی دیگر، منافع خود را در چنین سناریویی می‌بینند؛ زیرا جایگاه آنها در بحران و بحران‌سازی است که می‌تواند حفظ شود. اگر شرایط صلح‌آمیز در خاورمیانه برقرار باشد، اسراییل و بقیه تندروها قادر نخواهند بود به حیات ناسالم خود ادامه دهند و مجبورند از حقوق بین‌الملل و از نظم و قانون تبعیت کنند.

بعد از پایان دادن به پنجاه سال بی‌اعتمادی در رابطه آمریکا و کوبا، پروژه ناتمام دیگری برای آقای اوباما در این دو سال، باقی مانده است: پروژه ایجاد ارتباط دوستانه با ایران که مستقیما با منافع و امنیت ملی آمریکا مرتبط است. اکنون تندروها در اطراف و اکناف جهان تلاش دارند از تفاهم بین ایران و غرب جلوگیری کنند

درصورت شکست مذاکرات هسته‌ای ایران و گروه ۱+۵، جناح تندرو در داخل آمریکا نه‌تنها سیطره خود را بر سیاست خارجی آمریکا گسترده‌تر می‌سازد، بلکه در دوسال آینده دیدگاه‌های خود را به دولت اوباما دیکته می‌کند. این مقدمه‌ای خواهد بود که جمهوری‌خواهان در سال۲۰۱۶ به پیروزی ساده‌ای در انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا دست یابند و سیاست‌های خود را در حمایت از اسراییل به تحقق برسانند. این نکته ظریف دیگریست که مسوولان کشور بایستی به آن توجه کافی کنند.

همچنین تندروهای جمهوری‌خواه به سیاست‌های سخت‌افزارانه دوران جورج بوش نسبت به پرونده هسته‌ای ایران برمی‌گردند و با افزایش تحریم‌ها و تهدیدات نظامی، مقدمات درگیری‌های غیرقابل اجتناب با کشورمان را فراهم می‌کنند که این سومین نکته قابل‌توجه است. بی‌شک اگر دولت دکتر روحانی به تفاهم لازم با ۱+۵ در پرونده هسته‌ای نرسد، به معنای این است که تحریم‌ها لغو نشده بلکه گسترش یافته و به نوبه خود یعنی دکتر روحانی قادر نخواهد بود خرابی‌ها و سوءمدیریت‌های دولت‌های نهم و دهم را در عرصه اقتصادی، صنعتی و سیاست خارجی ترمیم سازد و به دولتی ضعیف تبدیل خواهد شد.

ملاقات‌های هفته گذشته معاونان وزرای خارجه ایران و آمریکا و سپس حضور وزرای خارجه و همراهی مسوولان انرژی اتمی دوکشور حاکی از تفاهماتی سیاسی بر روی برخی از موضوعات و ورود به جزییات غنی‌سازی می‌باشد. جهان اینک به اراده سیاسی ایران و آمریکا در همکاری و حل موضوع پرونده هسته‌ای در چارچوب مذاکرات دیپلماتیک، اعتقاد بیشتری پیدا کرده و در انتظار مشاهده دود سفید از پنجره جلسات ایران و گروه ۱+۵ در پایان مهلت تعیین‌شده است. آنچه در این هنگامه از یک‌سو موجب بی‌اعتباری نتانیاهو و ازسوی‌دیگر موجب اثبات ادعای جمهوری‌اسلامی‌ایران مبنی‌بر صلح‌آمیزبودن فعالیت‌های هسته‌ای شد خبرهای افشاشده از اسنودن، مامور فنی سابق CIA بود که از قضا تاییدکننده اظهارات ایران شد و فضای بهتری برای توافقات ایران و گروه ۱+۵ فراهم ساخت. این اخبار سازمان‌های جاسوسی آمریکا، بریتانیا، اسراییل و آفریقای جنوبی نشان می‌دهد درست همان موقعی که دوسال پیش نتانیاهو درحال تحریک جهان علیه ایران به بهانه ساخت سلاح هسته‌ای بود، موساد گزارش محرمانه خود را در اختیار سرویس‌های آمریکا و بریتانیا قرار داده و در آن تصریح نموده «ایران درحال‌حاضر به‌دنبال ساخت سلاح هسته‌ای نیست». این تناقض گفتار موساد با ادعاهای نتانیاهو برای نخست‌وزیر اسراییل، بسیار گران تمام می‌شود و اعتباری برای وی که با خوشحالی عازم آمریکا بود تا ایران‌هراسی را در مجلس نمایندگان و سنای آمریکا تبلیغ کند، باقی نمی‌گذارد. اکنون جهان با آرامش بیشتری به ایران اعتماد می‌کند و شرایط مذاکراتی برای ایران راحت‌تر خواهد شد. همچنین مراودات ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در پرتو تایید این خبر می‌تواند به آرام‌ترشدن روابط دو طرف بینجامد که دیدار آقای آمانو، مدیرکل آژانس و معاون وزیر امورخارجه ایران مبنای این همکاری را فراهم کرد. به‌این‌ترتیب امیدها به آینده و پایان دیپلماتیک پرونده هسته‌ای ایران بیشتر می‌شود. اما نتانیاهو وقاحت خود را کنار نگذاشت و به مخالفت با آمریکا و دیگر اعضای گروه ۱+۵ پرداخت و سران این کشورها را متهم به بی‌توجهی به توافقات هسته‌ای با ایران کرد. وی پا را فراتر گذاشت و ادعا کرد اگر شش قدرت جهانی هم با ایران توافق کنند، او مخالفت می‌کند و از توافق، تبعیت نمی‌کند. این سخنان گستاخانه بیش از همه، به آمریکا گران آمد؛ زیرا آمریکا در همه موارد برای ۷۰سال از اسراییل حمایت کرده و انتظار ندارد چنین واکنشی از اسراییل به‌عنوان دست‌پرورده خود مشاهده کند. در مقابل، واکنش دولت آمریکا هم به سخنان نتانیاهو بی‌سابقه بود. جان‌کری، وزیر امورخارجه آمریکا، نتانیاهو را به بی‌اطلاعی از توافقات ایران و گروه ۱+۵ متهم کرد و گفت نتانیاهو نمی‌داند اصولا توافق چیست. جان کری البته پا را فراتر گذاشت و به جهانیان یادآوری کرد که همین اسراییل در فاصله سال‌های ۱۹۹۸تا۲۰۰۳ مرتبا از خطر عراق سخن می‌گفت و آنقدر مغز و روح آمریکایی‌ها را خورد تا به عراق حمله کردند و می‌دانید چه اتفاقی افتاد. جان کری آنگاه به مضحکه کردن نتانیاهو پرداخت و گفت سال‌هاست که نتانیاهو می‌گوید ایران ظرف یک‌سال یا دوسال به بمب اتمی دست پیدا می‌کند درحالی که این یک یا دوسال، سال‌هاست سپری شده و اخبار موثق موساد هم نشان از صحیح‌نبودن چنین ادعایی دارد. به‌این‌ترتیب با یاری خداوند مشت دشمنان قسم‌خورده‌ای چون نتانیاهو در نزد جهانیان باز شد و همه متوجه شدند اظهارات صادقانه جمهوری‌اسلامی‌ایران که در هاله‌ای از گردوغبار تبلیغات سهمگین اسراییل و سیستم رسانه‌ای غرب ناپدید شده بود، اینک به‌وضوح آشکار شده و نشان از این دارد که ایران مصمم به‌حفظ تعهدات خود در قبال جامعه جهانی است. جا دارد مردم و دولت جمهوری‌اسلامی‌ایران و همه جناح‌ها، اعم از مخالف یا موافق، در یک وحدت و همدلی این فرصت خدادادی که در آن دشمنان ایران مفتضح شده‌اند، استفاده کرده و با اعتمادبه‌نفس کامل توافقات هسته‌ای را به پایان رسانند و اجازه ندهند یک‌بار دیگر فرصت، به دست بدخواهان بیفتد و سرنوشت کشورمان را دیگران در صحنه بین‌المللی رقم بزنند.

*استاد دانشگاه – حقوق بین‌الملل

روزنه

آسیاپاسیفیک اولویت جدید چین

دکتر بهزاد شاهنده

دسامبر سال ۲۰۱۴ بود که صندوق بین‌المللی پول براساس معیار قدرت خرید اعلام کرد چین به اولین و بزرگ‌ترین اقتصاد جهان تبدیل شده‌است. براساس معیار قدرت خرید، تولید ناخالص داخلی چینی‌ها ۱۷تریلیون‌و ۶۰۰میلیارددلار است. طبق این گزارش، آمریکا ۱۷تریلیون‌و۴۰۰میلیارددلار تولید ناخالص داخلی دارد. پیش‌بینی می‌شد که این اتفاق سال ۲۰۲۶ محقق شود، ولی چینی‌ها در پایان سال ۲۰۱۴ به این قدرت رسیدند. چین در سال ۲۰۱۲ نیز به بزرگ‌ترین کشور تجاری جهان تبدیل شده بود. با توجه به قدرت اقتصادی چین، خواه ناخواه تغییراتی در دیپلماسی چین هم انجام گرفته است؛ «شی جین‌پینگ» رییس‌جمهوری خلق چین در فوریه ۲۰۱۳ به قدرت رسید، او معتقد است که چین، باید جایگاهی هم‌تراز با جایگاه اقتصادی‌اش در نظام بین‌الملل به‌دست بیاورد یا تلاش کند که به آن منزلت برسد. بنابراین چینی‌ها برای حراست از جایگاه اقتصادی‌شان به تجهیز نیروی نظامی روی آورده‌اند و بودجه کلانی بالغ بر ۱۶۰میلیارددلار صرف نوسازی ارتش می‌کنند. البته این رقمی است که مقامات چین اعلام کرده‌اند که به‌نظر من به‌مراتب رقم از این بالاتر است.

منطقه‌گرایی مهم‌تر از جهان‌گرایی

باید به این نکته توجه داشت که در جهان فعلی، منطقه‌گرایی در حال جایگزینی جهانی‌شدن است. چین هم معتقد است که برای رسیدن به این جایگاه، باید تغییراتی در مشی سیاست‌خارجی خود داشته باشد. برخلاف پیشینیان، در دوران آقای «شی جین پینگ» منطقه «آسیا پاسیفیک» منطقه اول چین قرار گرفته، از همین‌رو روابط چین با کشورهای همسایه در رتبه اول قرار می‌گیرد. درعین‌حال خواه‌ناخواه رابطه چین با آمریکا، تنزل پیدا می‌کند ولی به این معنا نیست که چینی‌ها سیاستی را جایگزین سیاستی دیگر کنند. آنها همزمان تلاششان این است که در حوزه آسیا به‌خصوص آسیا پاسیفیک روابط خود را گسترش بدهند. مثلا مقامات چین اعلام کرده‌اند که دادوستد با شرق و جنوب‌شرق آسیا، بالغ بر یک تریلیون‌و۴۰۰میلیارددلار است یعنی بیشتر از جمع تجارت با آمریکا و اروپا. در همین رابطه نیمی از ۱۰ کشور اولی که چین با آنها رابطه تجاری دارد، کشورهای آسیایی هستند، به اضافه اینکه ۷۰درصد سرمایه‌گذاری چین در آسیاست.

سپتامبر ۲۰۱۳ یعنی حدود شش‌ماه بعد از به‌قدرت‌رسیدن «شی جین‌پینگ»، او در دانشگاه «نظربایف» قزاقستان ایده جدیدی تحت‌عنوان «راه جدید ابریشم» و «کمربند اقتصادی» مطرح کرد و یک‌ماه بعد در اندونزی موضوع «راه ابریشم دریایی قرن۲۱» را مطرح کرد. این سیاست که برای اولین بار در چین مطرح می‌شود ویژگی‌های مهمی دارد؛ قطارهای سریع‌السیر، احداث بزرگراه‌ها و جاده‌ها، گسترش حجم تجارت، استفاده از واحدهای پول محلی یعنی «یوان»، که جایگزین دلار می‌شود تا مشکلات بعضی از کشورها مثل ایران را تا حدودی رفع کند و گسترش روابط فرهنگی و گسترش روابط فرامرزی.

ادامه در صفحه ۱۹

جدول ۲۲۲۳ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- اسب آذری- خانه‌ای که اجزای آن در دو سطح مختلف ساخته می‌شود- مامور تشریفات صفویان ۲- دریغ‌کردن- سیاه زخم - شهر حضرت‌عبدالعظیم(ع) ۳- خباز- خدای مصریان قدیم- ورم ۴- بی‌فایده- ماده‌ای مخدر- نوعی هواپیمای پهن پیکر ۵- پوشیده و پنهان- دستگاهی برای خشک‌کردن موی سر ۶- آب‌نما- درخشان- اولین بانوی مسلمان ۷- اصلی‌ترین شهر جزیره سیسیل ایتالیا- پایتخت اکوادور- مجلس اعیان ۸- آخرین یک‌رقمی- مجموعه کارهایی برای جلوگیری از هدر رفتن آب کشاورزی- ضمیر غائب ۹- نیمسال تحصیلی- از راست به چپ- کیفیت چیزی را بالا بردن ۱۰- پیشوایان طریقت- اولین رقم از سمت راست عدد- ربه‌النوع ۱۱- واضح و آشکار- دانه خوراکی مقوی ۱۲- شهری در کانادا- روضه‌خوان- مرغ سعادت ۱۳- کوژ- هرگز نشود- در حال نالیدن ۱۴- کجاست- نیم‌تنه زمستانی- گردهمایی سیاسی ۱۵- جلوس‌کردن- ایالتی در آمریکا- حس بویایی.

عمودی:

۱- مادر حضرت‌محمد(ص) - کارگردان فیلم «دخترلر»- داشتن مال و ثروت ۲- مخالف هم‌بودن- راه باریک و سرپوشیده- جانوران رام‌نشده ۳- غیرطبیعی- سرکش و یاغی ۴- از محبت... حوری می‌شود- ماری بسیار سمی- نوعی شیرینی بلوری شکل ۵- بی‌شرمی- اقدام به کاری کردن- درخت زبان گنجشک ۶- میوه پاییزی- نویسنده روسی رمان «دن آرام»- حماسه‌سرای یونان ۷- اشاره- از مراحل سلوک عارفان- گریه‌کردن ۸- حبه خشک‌شده انگور- سرزمین امیلیانو زاپاتا- فطری ۹- سنگ چاقو تیزکنی- خوشبخت- برقرار و پابرجا ۱۰- دل آزردگی- درخشنده- من و شما ۱۱- تیر پیکاندار- عارضه شکننده‌شدن موها- بافت شفاف جلوی چشم ۱۲- نام قدیم مشهد- جناح لشکر- برگ برنده ۱۳ - جزیره تبعیدگاه رضاخان- از باشگاه‌های فوتبال اماراتی ۱۴- زیاده‌گو- نعش- دریایی باریک میان فرانسه و انگلستان ۱۵- صورت اسامی- از نام‌های دوزخ- شیره برخی درختان.

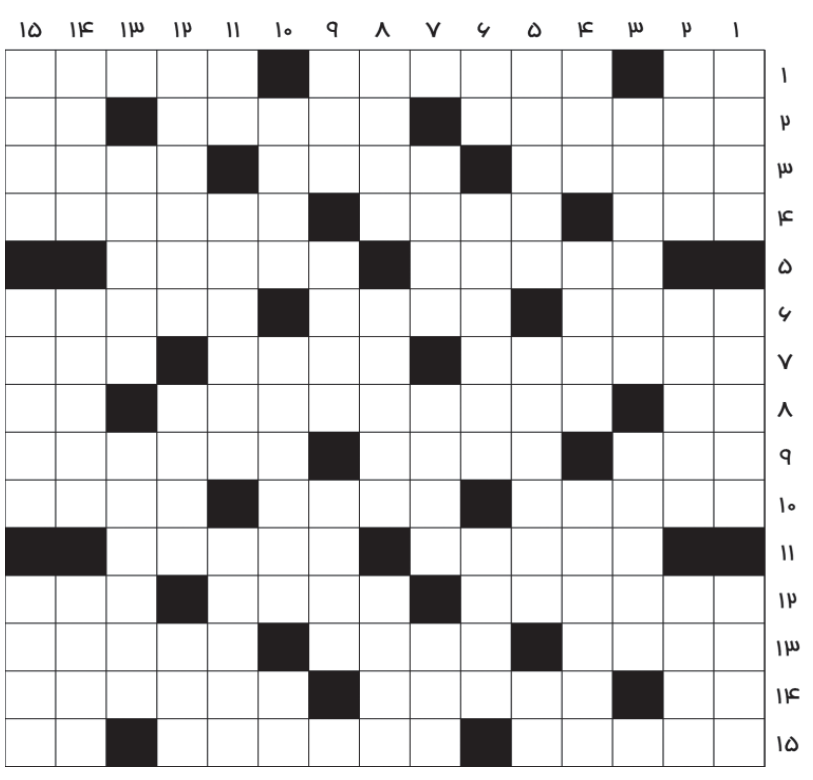

حل سودوکو سخت

۴	۱	۶	۹	۸	۷	۳	۲	۵
۹	۸	۲	۳	۵	۴	۶	۷	۱
۳	۷	۵	۲	۶	۱	۹	۴	۸
۶	۴	۸	۷	۹	۲	۵	۱	۳
۷	۳	۹	۴	۱	۵	۸	۶	۲
۵	۲	۱	۶	۳	۸	۴	۹	۷
۸	۹	۷	۱	۴	۳	۲	۵	۶
۱	۵	۴	۸	۲	۶	۷	۳	۹
۲	۶	۳	۵	۷	۹	۱	۸	۴

حل سودوکو ۱۲۱۹

۷	۲	۹	۵	۱	۸	۴	۳	۶
۴	۸	۵	۶	۳	۲	۹	۷	۱
۳	۱	۶	۷	۴	۹	۸	۵	۲
۲	۶	۷	۳	۹	۵	۱	۸	۴
۵	۴	۱	۸	۷	۶	۲	۹	۳
۸	۹	۳	۴	۲	۱	۵	۶	۷
۹	۷	۸	۲	۶	۴	۳	۱	۵
۱	۳	۴	۹	۵	۷	۶	۲	۸
۶	۵	۲	۱	۸	۳	۷	۴	۹

جدول ۲۲۲۲

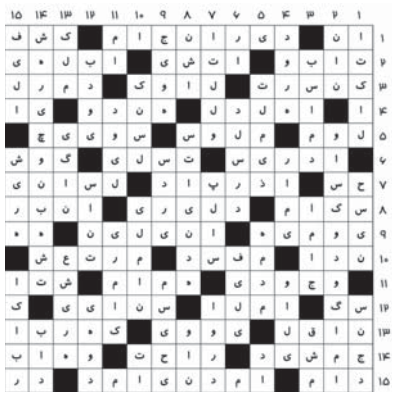

سودوکو سخت ۱۲۲۰

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۴	۹		۱		۷		
				۶	۷	۸		۴
	۵		۳			۱		
۴							۹	
۳	۷				۲		۸	
۹		۲			۶			
۵	۲		۶					۸
۷		۳					۱	
		۸		۲				۵

سودوکو ۱۲۲۰

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۴	۱	۳		۵			۶
۹	۲		۴			۸		۵
	۵			۹			۲	۳
	۳			۱	۶		۴	
۷		۸		۵	۴		۶	۲
				۸		۹	۷	۱
۱	۷				۲		۸	
۵	۹					۲	۳	
	۸		۶	۷	۹			